USTAWA

z dnia 19 grudnia 1975 r.

o podatku od spadków i darowizn.

Rozdział 1.

Przedmiot opodatkowania.

Art. 1. 1. Podatkowi od spadków i darowizn, zwanemu dalej „podatkiem", podlega nabycie własności rzeczy znajdujących się w kraju i praw majątkowych wykonywanych w kraju, w drodze spadku lub darowizny przez osoby fizyczne i osoby prawne nie będące jednostkami gospodarki uspołecznionej.

2. Podatkowi podlega również nabycie praw do wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkładcy na wypadek jego śmierci oraz nabycie własności rzeczy przez zasiedzenie.

Art. 2. Nabycie własności rzeczy znajdujących się za granicą lub praw majątkowych wykonywanych za granicą podlega podatkowi, jeżeli w chwili otwarcia spadku lub zawarcia umowy darowizny nabywca był obywatelem polskim lub miał miejsce zamieszkania w Polsce, a nabywca będący osobą prawną — miał siedzibę w Polsce.

Art. 3. Podatkowi nie podlega:

1) nabycie własności rzeczy ruchomych znajdujących się w kraju lub praw majątkowych podlegających wykonaniu w kraju, jeżeli w dniu nabycia ani nabywca, ani też spadkodawca lub darczyńca nie byli obywatelami polskimi i nie mieli miejsca zamieszkania lub siedziby w Polsce,
2) nabycie w drodze darowizny pieniędzy lub innych rzeczy ruchomych albo praw majątkowych przez osoby prawne nie będące jednostkami gospodarki uspołecznionej, mające na celu działalność naukową, oświatową i kulturalną albo działalność w dziedzinie opieki społecznej lub kultu religijnego, jeżeli wartość takich darowizn otrzymanych od tej samej osoby nie przekracza w ciągu roku 30.000 zł.

Art. 4. 1. Zwalnia się od podatku:

1) nabycie własności i prawa użytkowania wieczystego gospodarstwa rolnego lub jego części oraz innych praw do takiego gospodarstwa lub jego części, jak również działki przyzagrodowej, z wyjątkiem:
   a) gospodarstw rolnych położonych na terenie miast o liczbie mieszkańców powyżej 100.000,
   b) budynków mieszkalnych na terenie miast,
   c) nadwyżki ponad 400.000 zł wartości budynków mieszkalnych położonych na terenie gmin,
   d) budynków zajętych na cele chowu i wylęgu drobiu lub hodowli zwierząt futerkowych wraz ze stadem hodowlanym,

e) urządzeń do prowadzenia upraw specjalnych, jak: szklarnie, inspekty, pieczarkarnie, chłodnie, przechowalnie owoców,

f) nadwyżki wartości obszaru sadów ponad 3 ha,

2) nabycie praw do wkładów w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub w spółdzielni kółek rolniczych,

3) nabycie w drodze spadku praw autorskich, z wyjątkiem należności z zawartych przez autora umów wydawniczych lub umów o rozpowszechnianie utworów w inny sposób, wykonywanych w okresie dwóch lat od dnia otwarcia spadku, jeżeli chodzi o umowy wydawnicze, a w okresie jednego roku — jeżeli chodzi o umowy o rozpowszechnianie utworów w inny sposób,

4) nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych, podlegających opodatkowaniu według przepisu art. 2, jeżeli wartości dewizowe nabyte lub uzyskane ze spieniężenia rzeczy lub praw zostały przekazane na rachunek obdarowanego do banku w kraju, a jeżeli chodzi o spadki otwarte za granicą:

a) jeżeli należności zostały zrealizowane za pośrednictwem polskiego urzędu konsularnego,

b) jeżeli należności zostały przekazane na rachunek spadkobiercy w kraju, w wypadku gdy w państwie spadkodawcy nie ma polskiego urzędu konsularnego,

5) nabycie własności rzeczy i praw majątkowych w drodze darowizny od jednostek gospodarki uspołecznionej.

2. Jeżeli w skład gospodarstwa rolnego, będącego przedmiotem spadku lub darowizny, wchodzą składniki majątkowe wymienione w ust. 1 pkt 1 lit. d—f, a nabywcami są małżonek i zstępni, z podstawy opodatkowania wyłącza się wartość tych składników pod warunkiem, że nabywcy złożą oświadczenie, iż będą prowadzić nadal to gospodarstwo przez okres co najmniej pięciu lat od daty otwarcia spadku lub przyjęcia darowizny. W razie zbycia gospodarstwa przed upływem tego terminu wznawia się postępowanie i dokonuje wymiaru podatku od całej wartości spadku. Okres przedawnienia prawa dokonania wymiaru podatku biegnie w tym wypadku od daty zbycia gospodarstwa przez spadkobiercę lub obdarowanego.

3. Zwolnienia określone w ust. 1 stosuje się, jeżeli nabywca jest obywatelem polskim lub ma miejsce zamieszkania albo siedzibę w Polsce.

4. Zwalnia się od podatku nabycie własności rzeczy i praw majątkowych przez osoby prawne określone w art. 3 pkt 2, jeżeli osoby te zachowały w roku poprzedzającym rok, w którym nastąpiło nabycie, warunki zwolnienia od podatku określone w przepisach o podatku dochodowym. Zwolnienia nie stosuje się do nabycia własności rzeczy przeznaczonych do używania w prowadzonych przez te osoby przedsiębiorstwach lub rzeczy przekazanych takim przedsiębiorstwom w ciągu dwóch lat licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie.

5. Zwalnia się od podatku, z zastrzeżeniem wzajemności, nabycie własności rzeczy i praw majątkowych w sposób określony w art. 1 przez państwa obce.

Rozdział 2.

Obowiązek podatkowy.

Art. 5. Obowiązek podatkowy ciąży na nabywcy własności rzeczy i praw majątkowych, a w wypadku darowizny — obowiązek podatkowy ciąży solidarnie na obdarowanym i darczyńcy.

Art. 6. 1. Obowiązek podatkowy powstaje:

1) przy nabyciu w drodze dziedziczenia — z chwilą otwarcia spadku,

2) przy nabyciu w drodze zapisu lub dalszego zapisu — od daty ogłoszenia testamentu, a przy nabyciu z polecenia testamentowego — z chwilą wykonania tego polecenia,

3) przy nabyciu praw do wkładów oszczędnościowych określonych w art. 1 ust. 2 — z chwilą śmierci wkładcy,

4) przy nabyciu w drodze darowizny — z chwilą złożenia przez darczyńcę oświadczenia w formie aktu notarialnego, a w razie zawarcia umowy bez zachowania przewidzianej formy — z chwilą spełnienia przyrzeczonego świadczenia; jeżeli ze względu na przedmiot darowizny przepisy wymagają szczególnej formy dla oświadczeń obu stron — obowiązek podatkowy powstaje z chwilą złożenia takich oświadczeń,

5) przy nabyciu z polecenia darczyńcy — z chwilą wykonania polecenia,

6) przy nabyciu w drodze zasiedzenia — z chwilą uprawomocnienia się postanowienia sądu stwierdzającego zasiedzenie.

2. Przy nabyciu pod warunkiem zawieszającym obowiązek podatkowy powstaje z chwilą ziszczenia się warunku. Terenowy organ administracji państwowej może jednak ustalić należność podatkową, jaka przypadałaby w razie ziszczenia się takiego warunku, i należność tę zabezpieczyć.

3. Nabycie pod warunkiem rozwiązującym uważa się w rozumieniu ustawy za nabycie bezwarunkowe. W razie spełnienia się warunku rozwiązującego w ciągu trzech lat od dnia nabycia, decyzja ustalająca zobowiązanie podatkowe podlega uchyleniu.

4. Jeżeli spadkobierca odrzucił spadek albo jeżeli obdarowany nie przyjął darowizny, decyzja ustalająca zobowiązanie podatkowe podlega uchyleniu.

5. Jeżeli nabycie nie zgłoszone do opodatkowania stwierdzono następnie pismem, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą sporządzenia pisma; jeżeli pismem takim jest orzeczenie sądu — obowiązek podatkowy powstaje z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.

Rozdział 3.

Podstawa opodatkowania.

Art. 7. 1. Podstawę opodatkowania stanowi wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych po potrąceniu długów i ciężarów (czysta wartość) ustalona według stanu rzeczy i praw majątkowych w dniu nabycia i cen rynkowych z dnia dokonania wymiaru podatku. Jeżeli przed dokonaniem wymiaru podatku nastąpi ubytek rzeczy spowodowany siłą wyższą, dla ustalenia wartości przyjmuje się stan rzeczy w dniu dokonania wymiaru, a odszkodowanie za ubytek należne z tytułu ubezpieczenia wlicza się do podstawy wymiaru.

2. Jeżeli spadkobierca, zapisobiorca lub obdarowany został obciążony obowiązkiem wykonania polecenia, wartość obciążenia z tego tytułu stanowi ciężar spadku (zapisu) lub darowizny.

3. Do długów i ciężarów zalicza się również koszty ostatniej choroby spadkodawcy, jeżeli nie zostały pokryte za jego życia i z jego majątku, koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku, koszty postępowania spadkowego, wynagrodzenie wykonawcy testamentu, obowiązki wykonania zapisów oraz poleceń zamieszczonych w testamencie, wypłaty z tytułu zachowku oraz inne obowiązki wynikające z przepisów Kodeksu cywilnego, dotyczących spadków.

4. Przy nabyciu w drodze zasiedzenia wyłącza się z podstawy opodatkowania wartość nakładów dokonanych na rzecz przez osobę, która ją nabyła przez zasiedzenie.

Art. 8. 1. Wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych przyjmuje się w wysokości podanej przez nabywcę, jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej, a wartość praw do wkładów oszczędnościowych — w wysokości tych wkładów.

2. Jeżeli nabywca nie podał wartości nabytych rzeczy i praw majątkowych lub wartośc podana przez nabywcę zdaniem właściwego terenowego organu administracji państwowej nie odpowiada wartości rynkowej nabytych rzeczy i praw, organ ten wezwie nabywcę do określenia wartości rzeczy i praw lub podwyższenia tej wartości w terminie nie krótszym niż 14 dni. W razie nieudzielenia odpowiedzi lub podania wartości, która zdaniem terenowego organu administracji państwowej nie odpowiada wartości rynkowej — organ ten ustali wartość z uwzględnieniem opinii biegłych. Jeżeli wartość ustalona w ten sposób przekroczy o 33% wartość podaną przez nabywcę, koszty opinii biegłych ponosi nabywca.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, jeżeli kilku nabywców podało różne wartości tej samej rzeczy lub prawa majątkowego.

4. Wartość budynków mieszkalnych i innych zabudowań ubocznych z wyłączeniem budynków wielomieszkaniowych, w których najem lokalu następuje na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przyjmuje się w wysokości nie niższej od szacunku tych domów dla celów obowiązkowego ubezpieczenia od ognia w roku, w którym dokonuje się wymiaru.

5. Minister Finansów może w drodze rozporządzenia ustalać normy szacunku nieruchomości. Wartość nieruchomości ustalona według tych norm stanowi podstawę opodatkowania, jeżeli wartość podana przez nabywcę jest niższa.

Art. 9. 1. Opodatkowaniu podlega nabycie przez nabywcę od jednej osoby własności rzeczy i praw majątkowych o czystej wartości przekraczającej 30.000 zł, a jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do pierwszej grupy podatkowej — 50.000 zł.

2. Jeżeli nabycie własności rzeczy i praw majątkowych od tej samej osoby następuje wielokrotnie, do wartości rzeczy i praw majątkowych ostatnio nabytych dolicza się wartość rzeczy i praw majątkowych nabytych od tej osoby w okresie pięciu lat poprzedzających rok, w którym nastąpiło ostatnie nabycie. Od podatku obliczonego od łącznej wartości nabytych rzeczy i praw majątkowych potrąca się podatek przypadający od opodatkowanych poprzednio nabytych rzeczy i praw majątkowych. Wynikająca z obliczenia nadwyżka podatku nie podlega ani zarachowaniu, ani zwrotowi. Nabywcy obowiązani są w zeznaniu podatkowym wymienić rzeczy i prawa majątkowe nabyte w podanym wyżej okresie.

3. Przy darowiznach otrzymywanych z zagranicy podstawę opodatkowania stanowi łączna wartość wszystkich darowizn otrzymanych w ciągu roku kalendarzowego bez względu na ilość darczyńców. Jeżeli darowizny z zagranicy otrzymują członkowie rodziny pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym, podstawę opodatkowania stanowi łączna wartość wszystkich darowizn otrzymanych przez tych członków rodziny. Obowiązek podatkowy ciąży solidarnie na wszystkich obdarowanych.

Art. 10. W razie wznowienia postępowania podatkowego spowodowanego ujawnieniem nie opodatkowanego nabycia własności rzeczy i praw majątkowych — wartość ujawnionych rzeczy i praw majątkowych ustala się w sposób podany w art. 8, natomiast wartość rzeczy i praw majątkowych poprzednio opodatkowanych przyjmuje się w wysokości już ustalonej.

Art. 11. 1. Jeżeli przedmiotem nabycia jest prawo majątkowe polegające na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy, a wartość tego prawa nie może być ustalona w chwili powstania obowiązku podatkowego, podstawę opodatkowania ustala się w miarę wykonywania tych świadczeń. Terenowy organ administracji państwowej może jednak za zgodą podatnika przyjąć za podstawę opodatkowania prawdopodobną wartość świadczeń powtarzających się za cały czas trwania obowiązku tych świadczeń.

2. Minister Finansów określi w drodze rozporządzenia zasady ustalania wartości rynkowej rzeczy i praw majątkowych oraz świadczeń powtarzających się.

Art. 12. Jeżeli na skutek nabycia spadku lub przyjęcia darowizny następuje zwolnienie nabywcy z zobowiązania albo jego wygaśnięcie, wartość tego zobowiązania wlicza się do podstawy opodatkowania.

Rozdział 4.

Wysokość podatku.

Art. 13. 1. Wysokość podatku ustala się w zależności od grupy podatkowej, do której zaliczony jest nabywca.

2. Zaliczenie do grupy podatkowej następuje według osobistego stosunku nabywcy do osoby, od której lub po której zostały nabyte rzeczy i prawa majątkowe.

3. Do poszczególnych grup podatkowych zalicza się:

1) do grupy I — małżonka, zstępnych, przysposobionych, pasierbów, zięcia i synową,
2) do grupy II — wstępnych i rodzeństwo,
3) do grupy III — zstępnych rodzeństwa,
4) do grupy IV — innych nabywców.

4. Nabywców w drodze zasiedzenia zalicza się do IV grupy podatkowej.

Art. 14. 1. Podatek oblicza się według następujących skal:

Podstawa opodatkowania w zł ponad	do	Podatek wynosi
1) od nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej:		
50.000	100.000	10% od nadwyżki ponad 50 000 zł
100.000	200.000	5.000 zł i 12% od nadwyżki ponad 100.000 zł
200.000	400.000	17.000 zł i 14% od nadwyżki ponad 200 000 zł
400.000	600.000	45.000 zł i 16% od nadwyżki ponad 400.000 zł
600.000	800.000	77.000 zł i 18% od nadwyżki ponad 600.000 zł
800.000	1.000 000	113.000 zł i 20% od nadwyżki ponad 800.000 zł
1.000.000	1.200.000	153.000 zł i 22% od nadwyżki ponad 1.000.000 zł
1.200.000	—	197.000 zł i 24% od nadwyżki ponad 1.200.000 zł
2) od nabywców zaliczonych do II grupy podatkowej:		
30.000	50.000	10% od nadwyżki ponad 30.000 zł
50.000	100.000	2.000 zł i 15% od nadwyżki ponad 50.000 zł
100.000	200.000	9.500 zł i 18% od nadwyżki ponad 100.000 zł
200.000	400.000	27.500 zł i 21% od nadwyżki ponad 200.000 zł
400.000	600.000	69.500 zł i 24% od nadwyżki ponad 400.000 zł
600.000	800.000	117.500 zł i 27% od nadwyżki ponad 600.000 zł
800.000	1.000.000	171.500 zł i 30% od nadwyżki ponad 800.000 zł
1.000.000	1.200.000	231.500 zł i 33% od nadwyżki ponad 1.000.000 zł
1.200.000	—	297.500 zł i 36% od nadwyżki ponad 1.200.000 zł
3) od nabywców zaliczonych do III grupy podatkowej:		
30.000	50.000	15% od nadwyżki ponad 30.000 zł
50.000	100.000	3.000 zł i 20% od nadwyżki ponad 50 000 zł
100.000	200.000	13.000 zł i 24% od nadwyżki ponad 100.000 zł
200.000	400.000	37.000 zł i 28% od nadwyżki ponad 200.000 zł
400.000	600.000	93.000 zł i 32% od nadwyżki ponad 400.000 zł
600.000	800.000	157.000 zł i 36% od nadwyżki ponad 600 000 zł
800.000	1.000.000	229.000 zł i 40% od nadwyżki ponad 800.000 zł
1.000.000	1.200.000	309.000 zł i 44% od nadwyżki ponad 1.000.000 zł
1.200.000	—	397.000 zł i 48% od nadwyżki ponad 1.200.000 zł
4) od nabywców zaliczonych do IV grupy podatkowej:		
30.000	50.000	30% od nadwyżki ponad 30.000 zł
50.000	100.000	6.000 zł i 40% od nadwyżki ponad 50.000 zł
100.000	200.000	26.000 zł i 48% od nadwyżki ponad 100.000 zł
200.000	400.000	74.000 zł i 54% od nadwyżki ponad 200.000 zł
400.000	600.000	182.000 zł i 59% od nadwyżki ponad 400.000 zł
600.000	800.000	300.000 zł i 64% od nadwyżki ponad 600.000 zł
800.000	1.000.000	428.000 zł i 67% od nadwyżki ponad 800.000 zł
1.000.000	1.200.000	562.000 zł i 70% od nadwyżki ponad 1.000.000 zł
1.200.000	—	702.000 zł i 77% od nadwyżki ponad 1.200.000 zł

2. W wypadkach określonych w art. 9 ust. 3 podatek oblicza się bez względu na stosunek nabywców do darczyńców, w wysokości przewidzianej dla nabywców zaliczonych do III grupy podatkowej — jeżeli nabywcą jest osoba fizyczna, a do IV grupy podatkowej — jeżeli nabywcą jest osoba prawna.

Rozdział 5.

Ulgi podatkowe.

Art. 15. 1. Obniża się o 50% podatek należny od nabycia w drodze spadku przez małżonka i zstępnych spadkodawcy:

1) domu jednorodzinnego i samodzielnego lokalu mieszkalnego,

2) spółdzielczego prawa do lokalu,

jeżeli spadkobiercy ci do dnia otwarcia spadku zamieszkiwali w tym domu lub lokalu.

2. Jeżeli przedmiotem spadku są również inne rzeczy lub prawa nie wymienione w ust. 1, w pierwszej kolejności ustala się nadwyżkę wartości rzeczy lub praw wymienionych w ust. 1 ponad kwotę wolną od podatku i stosuje się obniżkę części podatku należnego od tej nadwyżki.

3. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia zwalniać od podatku poszczególne rodzaje nabycia lub poszczególne kategorie podatników oraz obniżać wysokość podatku i podwyższać kwotę wartości nie podlegającą opodatkowaniu.

Rozdział 6.

Płatnicy.

Art. 16. 1. Do obliczenia i pobrania od podatnika podatku oraz wpłacenia go na rachunek budżetu rady narodowej, na której obszarze działania ma siedzibę państwowe biuro notarialne, obowiązany jest notariusz, przed którym sporządzono akt darowizny lub któremu przedstawiono pismo stwierdzające darowiznę w celu dokonania czynności urzędowej.

2. Notariusz obowiązany jest uzależnić dokonanie czynności lub wydanie dokumentu od uiszczenia należnego podatku. Niepobranie podatku lub pobranie tylko części podatku może nastąpić jedynie za uprzednią zgodą terenowego organu administracji państwowej.

3. W wypadku określonym w art. 11 ust. 1 notariusz nie oblicza ani nie pobiera podatku, obowiązany jest natomiast przesłać właściwemu terenowemu organowi administracji państwowej odpis sporządzonego lub poświadczonego przez niego dokumentu.

4. Ministrowie Finansów i Sprawiedliwości określą sposób pobierania podatku, prowadzenia przez notariusza rejestru podatku oraz tryb wykonywania przez notariusza czynności związanych z poborem podatku.

Art. 17. 1. Ujawnienie nabytych praw w księgach wieczystych, jak też zapłata długu przez dłużnika spadkodawcy i wypłata należności przypadających z tytułu zapisu przed uiszczeniem należnego podatku może nastąpić tylko za zgodą terenowego organu administracji państwowej.

2. Jednostka gospodarki uspołecznionej, będąca dłużnikiem spadkodawcy, obowiązana jest przy zapłacie długu potrącić i przekazać na rachunek budżetu właściwej rady narodowej podatek od nabycia spadku należny od spadkobiercy, w wysokości ustalonej przez terenowy organ administracji państwowej, chyba że spadkobierca przedłoży dowód, że podatek uiścił albo że jest zwolniony od podatku.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio przy wypłacie należności z tytułu ubezpieczenia płatnych wskutek śmierci spadkodawcy i przy wypłacie przez spadkobierców należności w gotówce przypadającej z tytułu zapisu, dalszego zapisu lub polecenia testamentowego.

4. Osoby naruszające przepisy ust. 1—3 odpowiadają za zobowiązania podatkowe solidarnie z podatnikiem do wysokości wypłaconych kwot.

5. Jeżeli przedmiotem aktu notarialnego, który ma być sporządzony, lub dokumentu, co do którego notariusz ma uwierzytelnić podpis, ma być zbycie lub obciążenie rzeczy i praw majątkowych uzyskanych przez zbywcę w drodze spadku lub zasiedzenia, notariusz może sporządzić akt lub uwierzytelnić własnoręczność podpisu tylko za uprzednią zgodą terenowego organu administracji państwowej lub po stwierdzeniu, że należny podatek od nabycia własności tych rzeczy i praw majątkowych został uiszczony.

Rozdział 7.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 18. Ilekroć w przepisach wydanych przed wejściem w życie niniejszej ustawy jest mowa o podatku od nieodpłatnego nabycia praw majątkowych, rozumie się przez to podatek przewidziany w tej ustawie.

Art. 19. 1. Traci moc dekret z dnia 3 lutego 1947 r. o podatku od nabycia praw majątkowych (Dz. U. z 1951 r. Nr 9, poz. 74 i z 1971 r. Nr 7, poz. 77) w zakresie dotyczącym nieodpłatnego nabycia praw majątkowych.

2. Przepisy dekretu wymienionego w ust. 1 stosuje się jednak do nie opodatkowanego nieodpłatnego nabycia własności rzeczy i praw majątkowych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli przed tym dniem zostało wszczęte postępowanie podatkowe.

Art. 20. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1976 r.

Przewodniczący Rady Państwa: w z. W. *Kruczek*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*